20/11/2019

«Οικουμενικό Πατριαρχείο και Βενετία»

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών οργάνωσε με επιτυχία στις 15/11/2019 Διεθνή Ημερίδα με θέμα «Οικουμενικό Πατριαρχείο και Βενετία» παρά τις αντίξοες καιρικές συνθήκες και τα ακραία καιρικά φαινόμενα που έπληξαν την πόλη της Βενετίας.

Στην Ημερίδα που ήταν αφιερωμένη στις σχέσεις της Γαληνοτάτης με το Οικουμενικό Πατριαρχείο δεν κατάφερε λόγω των καιρικών συνθηκών να παρευρεθεί ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος, την κεντρική εισήγηση του οποίου ανέγνωσε ο Μητροπολίτης Ιταλίας και Μελίτης κ. Γεννάδιος, η έδρα του οποίου είναι στην Βενετία.

Την Ημερίδα χαιρέτισε, ευχαριστώντας τους εισηγητές και ακροατές για την παρουσία τους, ο Πρόεδρος της Εποπτικής Επιτροπής του Ινστιτούτου καθηγητής. Χρ. Αραμπατζής, ο οποίος επέμεινε στα επιστημονικά χαρακτηριστικά του Ελληνικού Ινστιτούτου και τις προοπτικές του να αποτελέσει έναν φάρο του ελληνικού πολιτισμού σε παγκόσμιο επίπεδο. Η παρουσία των νέων υποτρόφων και

η ενεργή τους ανάμιξη στα επιστημονικά δρώμενα της Βενετίας μέσω των πέντε ερευνητικών προγραμμάτων που εκπονούνται στο Ελληνικό Ινστιτούτο, αποτελεί τη βάσιμη ελπίδα για την νέα εποχή του Ελληνικού Ινστιτούτου. Η στελέχωσή του με το αναγκαίο προσωπικό από τα συναρμόδια Υπουργεία Παιδείας και Εξωτερικών θα προσδώσει νέα δυναμική στην προσπάθεια να καταστεί ένα σύγχρονο ερευνητικό κέντρο με επίκεντρο τις βυζαντινές και μεταβυζαντινές σπουδές.

Όπως τόνισε στην προσφώνησή του ο Αναπλ. Διευθυντής του Ινστιτούτου κ. Αναστάσιος Θεοφιλογιαννάκος, «η εν θέματι» ημερίδα αποτελεί τη δεύτερη ενεργή προσφορά του Ινστιτούτου μέσα σε ένα μήνα στο επιστημονικό κοινό της Βενετίας μετά την επιτυχημένη πραγματοποίηση προ δεκαπενθημέρου αντίστοιχης με θέμα «Μοροζίνι και Αρχαιολογία» παρουσία όλων των σημαντικών πολιτιστικών και μορφωτικών τοπικών φορέων.

Ο πρώτος εκ των εισηγητών Επίκ. Καθηγητής Εκκλησιαστικής Ιστορίας του ΕΚΠΑ κ. Ι. Παναγιωτόπουλος, υποστήριξε με ικανά επιστημονικά επιχειρήματα, που ανατρέπουν τα μέχρι σήμερα δεδομένα, την χρήση των νήσων της Βενετίας ως τόπου εξορίας των εικονόφιλων επισκόπων της Ανατολής κατά την περίοδο της εικονομαχίας. Ο διαπρεπής ιστορικός της Scuola Grande di San Marco, κ. Frederic Lauritzen στην εισήγησή του με τίτλο «Ορθόδοξη Βενετία» ανέλυσε την πολιτική ανεκτικότητας των Βενετών έναντι των Ορθοδόξων στις Βενετοκρατούμενες περιοχές τον 13ο και 14ο αιώνα, πολιτική που συνδέεται με την ανάπτυξη και καλλιέργεια των διαφόρων πτυχών της Ορθόδοξης Πνευματικότητας στις συγκεκριμένες περιοχές. Η πολιτική αυτή, κατά τον κ. Lauritzen, γίνεται περισσότερο εμφανής κατά τη διάρκεια του 15ου αιώνα, όταν οι Βενετοί προσφέρουν πλούσια φιλοξενία στην αντιπροσωπεία των Ορθοδόξων στο ταξίδι της προς την Φερράρα και Φλωρεντία. Συμπληρωματική της εισήγησης του κ. Lauritzen ήταν η επιστημονική συμβολή της Αναπλ. Καθηγήτριας κας Ευαγγελίας Αμοιρίδου, η οποία ανέδειξε μέσα από τις πηγές την πολιτική των Οικουμενικού Πατριαρχείου και των Βυζαντινών αυτοκρατόρων ήδη από τον 11ο αιώνα έναντι των Βενετών, η οποία συνίστατο στον σεβασμό των ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών των εκκλησιαστικών τους εθίμων και του τρόπου με τον οποίο εκδήλωναν την χριστιανική τους πίστη. Αυτό αποτέλεσε κατά την εισηγήτρια τη βάση πάνω στην οποία αναπτύχθηκαν οι σχέσεις Βενετίας και Οικουμενικού Πατριαρχείο καθ’ όλη τη διάρκεια της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου.

Η δεύτερη συνεδρία της ημερίδας άνοιξε με εισήγηση της ερευνήτριας και διδάσκουσας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο **Δρ. κας Κατερίνας Κορρέ**, η οποία παρουσίασε για πρώτη φορά ανέκδοτα έγγραφα του Αρχείου της Αδελφότητας, που φανερώνουν τις διάφορες διακυμάνσεις στις σχέσεις των Μητροπολιτών

Φιλαδελφείας που είχαν ως έδρα τους την Βενετία από τον 16ο αιώνα, με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, στο οποίο είχαν την διοικητική και πνευματική αναφορά τους. Κατόπιν ο Δρ. κ. Αθανάσιος Τζιερτζής, ΕΔΙΠ του Τμήματος Θεολογίας ΑΠΘ αναφέρθηκε στις προσπάθειες της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας Βενετίας να αποσπαστεί κατά το δεύτερο μισό του 19ου αι. από την πνευματική και διοικητική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Στην ιστορική του προσέγγιση το γεγονός συνδέθηκε με τις ευρύτερες πολιτικές και εκκλησιαστικές εξελίξεις που συνέβαιναν στην Ελλάδα, την Βαλκανική χερσόνησο αλλά και την Ρωσία την ίδια περίοδο.

Οι εισηγήσεις ολοκληρώθηκαν με τον π. Κωνσταντίνο Κενανίδη, Δρ. Θεολογίας και Διευθυντή του Ορθοδόξου Κέντρου «Απόστολος Παύλος» στις Βρυξέλλες, ο οποίος αναφέρθηκε στις προτεραιότητες και τις πρωτοβουλίες του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την πνευματική αναγέννηση των ευρωπαϊκών κοινωνιών και τον ρόλο της Ορθόδοξης Εκκλησίας σε έναν ταχύτατα μεταβαλλόμενο κόσμο. Ανέλυσε διεξοδικά τον δεσπόζοντα ρόλο του Οικουμενικού Πατριαρχείου στον διάλογο με τις άλλες χριστιανικές ομολογίες στην Ευρώπη, την παγκόσμια επιτυχή πρωτοβουλία του οικουμενικού πατριάρχη για την προστασία του περιβάλλοντος, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την προστασία των παιδιών, καθώς και τον σεβασμό της ανθρώπινης ζωής και αξιοπρέπειας, ιδιαίτερα στις χώρες, οι οποίες βρίσκονται σε εμπερίστατη κατάσταση.

Η Ημερίδα έκλεισε με τα ερωτήματα φοιτητών και ερευνητών προς τους εισηγητές και τις αντίστοιχες απαντήσεις. Όπως τόνισε ο Πρόεδρος της Εποπτικής Επιτροπής Καθηγητής Χρ. Αραμπατζής, οι εργασίες τις Ημερίδας απέδειξαν τα κενά που υφίστανται ακόμη στην έρευνα των σχέσεων του Βυζαντίου με τον δυτικό κόσμο, και ειδικά για την ιστορία των Ελληνικών κοινοτήτων την μεταβυζαντινή περίοδο. Το γεγονός ενισχύει την αναγκαιότητα ψηφιοποίησης όλου του Αρχείου της Ελληνορθόδοξης Κοινότητας Βενετίας, που φυλάσσεται στο Ελληνικό Ινστιτούτο, ανήκει στο Ελληνικό Κράτος και παραμένει ακόμη και σήμερα δυσπρόσιτο στους ερευνητές.